

KLAIPĖDOS APSKRITIES IEVOS SIMONAITYTĖS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

KRAŠTO PAVELDO GIDAS:
TURINYS, VARTOTOJAI IR PANAUDA
Analizė

Parengė:

vyresnioji metodininkė Rasa Milerienė

KLAIPĖDA

2022

IVADAS

[Krašto paveldo gidas](#) (toliau – KPG arba Gidas) – tai Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešosios bibliotekos sukurta internetinė svetainė bei mobilioji programėlė [Klaipėda Heritage Guide](#), kurioje galima rasti patikimą informaciją, nuotraukas, vaizdo ir garso įrašus apie (esamus ar jau išnykusius) kultūros, istorijos, gamtos, architektūros paminklus, memorialines vietas Klaipėdos ir Tauragės apskrityse.

KPG turinio, vartotojų ir panaudos analizės tikslas – apžvelgti esamą KPG situaciją, kuria remiantis būtų galima planuoti tolimesnę KPG plėtros kryptį. Analizė sudaryta iš dviejų dalių: pirmoje dalyje nagrinėjamas KPG turinys (pasiūla), antroje – analizuojami Gido panaudos rodikliai (paklausa). Analizuojant pasitelkta penkerių metų KPG statistika, atkreipiant dėmesį į Gido vartojimo ypatumus prieš pandemiją ir po.

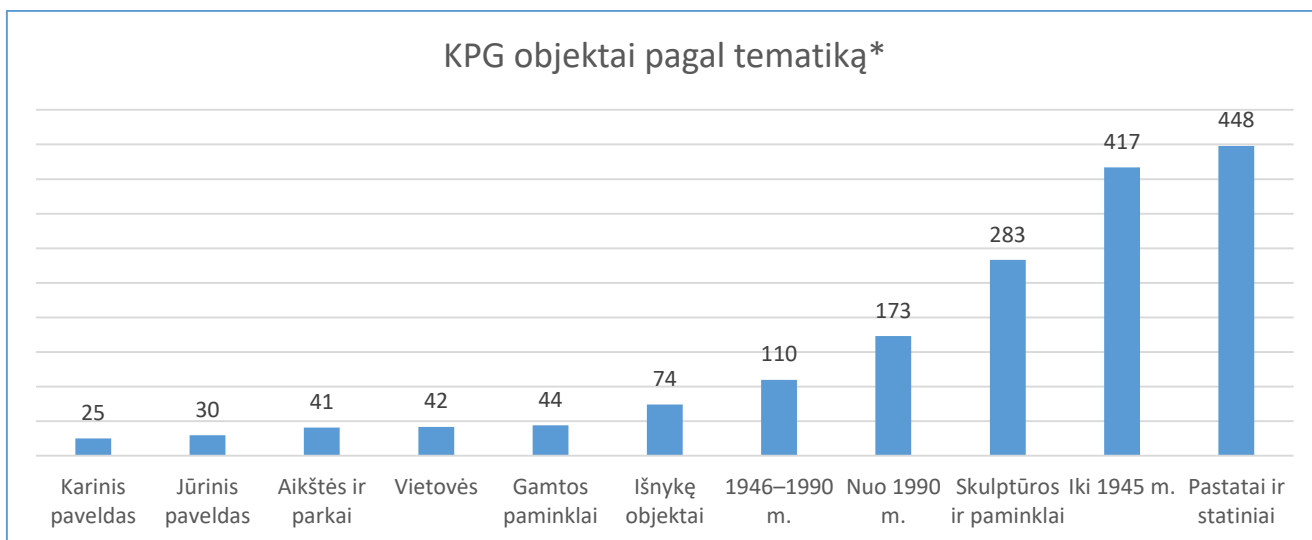
1. KPG TURINYS

Krašto paveldo gidas – bendruomeninis projektas. Į turinio pildymą įsitraukė 11 savivaldybių viešųjų bibliotekų (10 Klaipėdos regiono viešųjų bibliotekų ir Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka), įvairios institucijos (Pajūrio regioninis parkas, Nidos kultūros ir turizmo informacijos centras, Goethe‘o institutas), Bachmano dvaro bendruomenė, pavieniai asmenys, savanoriai.

Nuo 2014 m. iki 2021 m. KLAVB kartu su partneriais surinko ir KPG patalpino informaciją apie 769 objektus. Per minėtą laikotarpį parengti 53 maršrutai įvairiomis temomis, iš jų: 26 skirti pažinti Klaipėdos miestą, 27 maršrutai – Klaipėdos regioną, t.y. Klaipėdos ir Tauragės apskritis. KPG turinys nuolat tikslinamas, pildomas naujais objektais bei maršrutais.

Gide, vartotojų patogumui, objektai suskirstyti pagal tematiką, t. y. jiems priskiriama žyma, pagal kurią vartotojui lengviau atsirinkti dominančią informaciją. Analizuojant pastebėta, kad KPG daugiausiai pastatų ir statinių tematikos objektų, taip pat daug informacijos apie skulptūras ir paminklus (žiūrėti *1 pav. KPG objektai pagal tematiką*), ne mažai objektų, susijusių su tam tikrais istoriniais periodais „Iki 1945“, „1946-1990“, „Nuo 1990 m.“. Ypač vertingi „Išnykę objektai“, kurių jau nebėra, tačiau KPG vartotojams suteikiama galimybė pamatyti juos užfiksuotus suskaitmenintuose negatyvuose, senose fotografijose, atvirukuose.

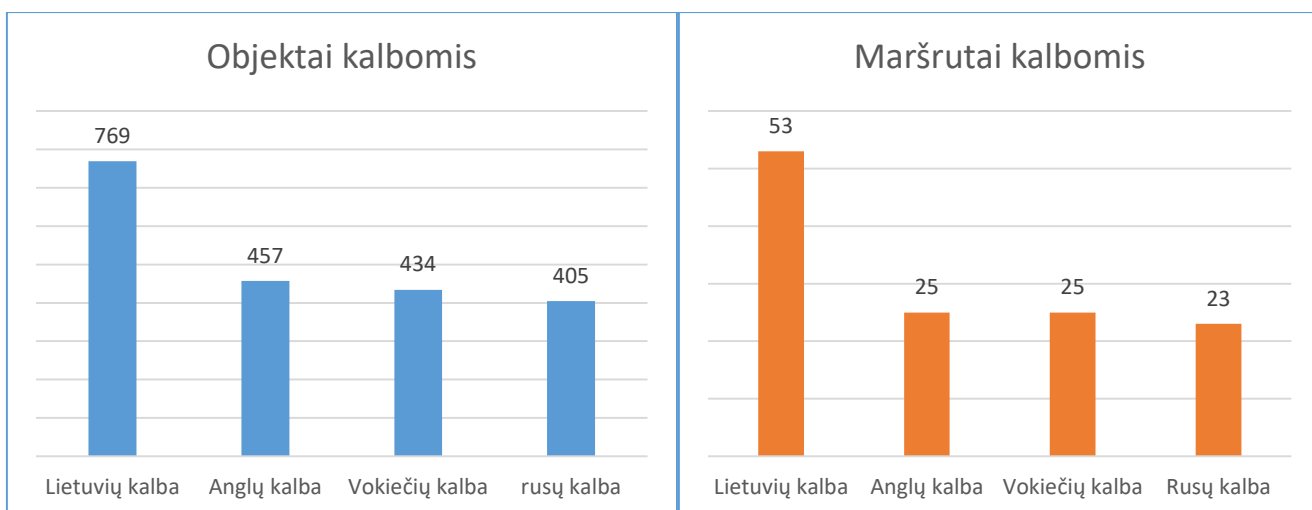
1 pav. KPG objektai pagal tematiką

*Vienas objektas gali turėti keletą žymų.

Norint sudaryti galimybę naudotis Gidu ne tik lietuviškai kalbantiems/skaitantiems vartotojams, bet ir kitakalbiams, nemaža dalis KPG objektų yra išversta į užsienio kalbas (žiūrėti 2 pav. *KPG turinys pagal užsienio kalbas*). Beveik 60 proc. objektų išversta į anglų kalbą, 56 proc. – į vokiečių, šiek tiek mažiau – 53 proc. – į rusų kalbą. Panaši situacija ir su maršrutų vertimais: 47 proc. išversta į anglų kalbą, tiek pat į vokiečių ir 43 proc. į rusų kalbą.

2 pav. KPG turinys pagal užsienio kalbas (2021-12-31)

Siekiant sumažinti socialinę atskirtį 140 objektų buvo įgarsintą, taip suteikiant prieigą regos ar kitą negalią turintiems vartotojams.

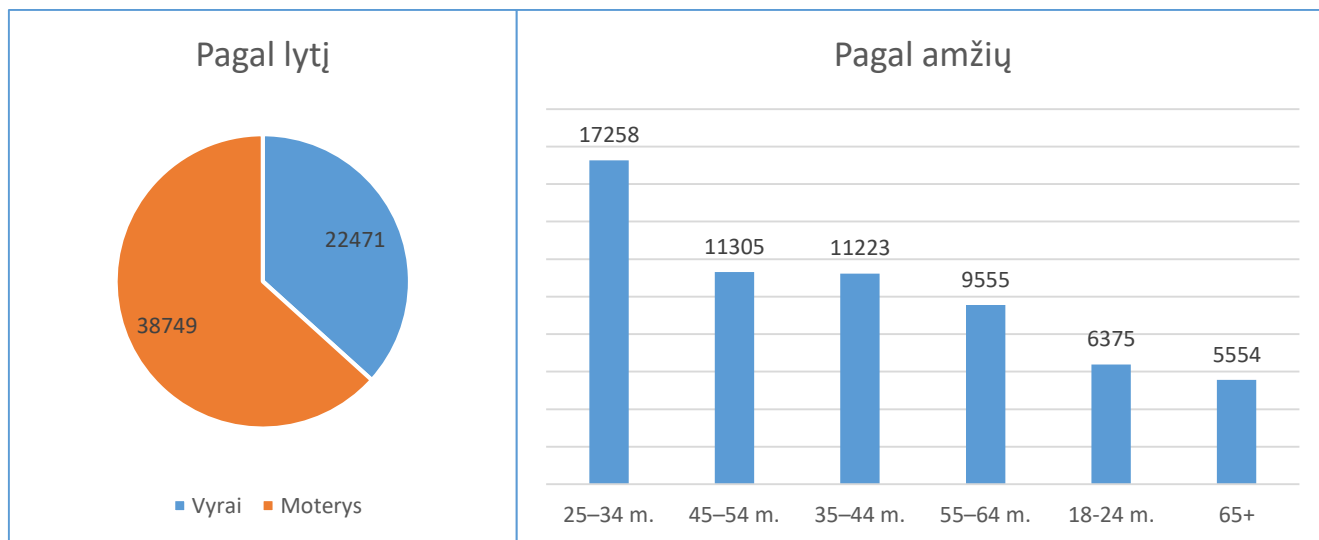
Problematika. Vis didėjant KPG turinio apimčiai susiduriama su duomenų talpinimo problema, nes esant ribotoms dabartinėms galimybėms trūksta vietos kaupti informacinę medžiagą, taip pat atsiranda metaduomenų kūrimo trikdžių.

2. KPG VARTOTOJAI IR PANAUDA

KPG statistika fiksuojama pasitelkus *Google Analytics*. Šis įrankis padeda stebėti produkto populiarumo kitimą, pažinti savo vartotoją, suprasti KPG naudojimo ypatumus. Pokyčių fiksavimas ir reagavimas į juos padeda išsaugoti sukurto produkto aktualumą bei vertę. Kaip minėta anksčiau, KPG turinio, vartotojų ir panaudos analizė parengta remiantis penkerių metų KPG statistikos rodikliais. Taip pat analizėje dažnu atveju lyginami 2019 ir 2021 m. duomenys, siekiant nustatyti panaudos pokytį prieš pandemiją ir po jos. 2020 m. statistika pateikiama, tačiau nelyginama, nes tikėtina, jog tais metais paskelbti du karantinai galėjo iškreipti įprastus KPG naudojimo ypatumus.

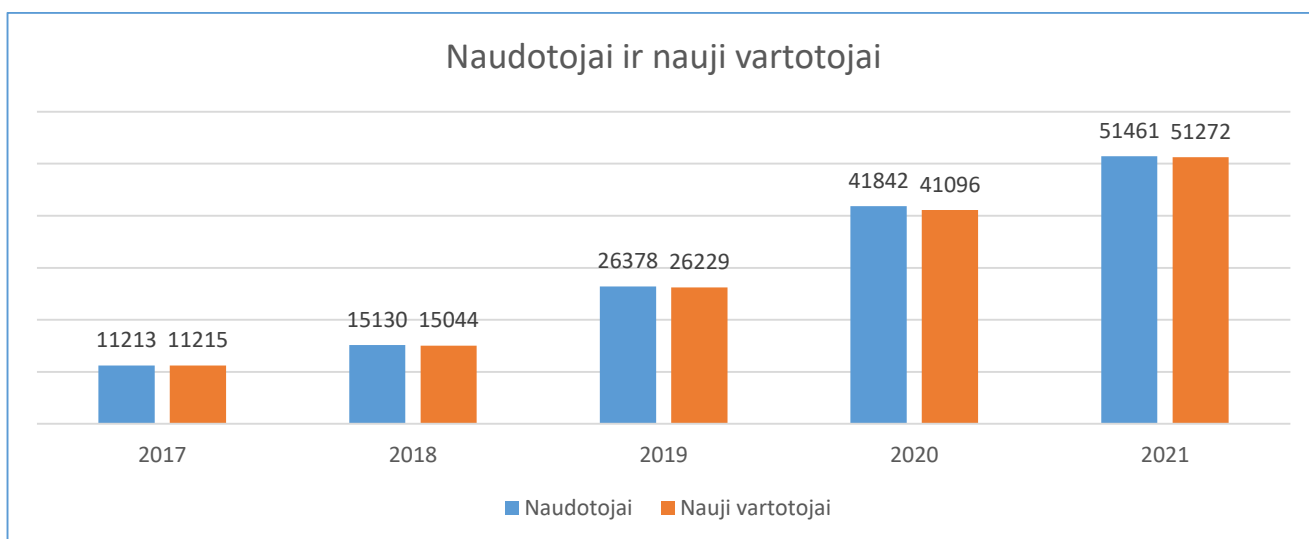
Analizuojant 2017–2021 m. KPG vartotojų demografinius duomenis pastebima, kad KPG dažniausiai naudojami moterys. Jos sudarė 63,3 proc. visų vartotojų, o vyrai – 36,7 proc. Pagal amžiaus grupes – daugiausiai tai 25–34 metų grupės atstovai – 28 proc., kiek mažiau 45–54 m. vartotojai – 18,5 proc., taip pat nemažai 35–44 metų – 18,3 proc., panašiai ir 55–64 m – 15,6 proc. Mažiausiai yra 18–24 m. vartotojų (10 proc.) bei „65+“ (9 proc.).

3 pav. 2017–2021 m. KPG vartotojai pagal lytį ir amžių

Nustatyta, jog tarp vartotojų 87,6 proc. buvo nauji, 12,4 proc. – sugrįžę. Tai galima pagrįsti tuo, kad pastarųjų metų KPG prioritetinė plėtros sritis buvo teritorinė aprėptis: buvo siekiama, kad palaipsniui į Gido turinio pildymą įsitrauktų visos Klaipėdos regiono bibliotekos. 2014 m., kuomet KPG buvo pradėtas kurti, jis apėmė tik Klaipėdos miestą, vėliau prisijungė Plungės ir Kretingos (2015 m.), Palangos, Šilutės ir Klaipėdos rajono (2017 m.), Neringos, Tauragės, Šilalės (2018 m.), Jurbarko (2019 m.), Pagėgių ir Skuodo savivaldybių viešosios bibliotekos (2021 m.). Tokiu būdu 2021 metais KPG aprėpė visą Klaipėdos ir Tauragės apskritį. Plečiantis KPG teritoriniu aspektu, atitinkamai didėjo ir naujų KPG vartotojų skaičius (žiūrėti 4 pav. 2017–2021 m. naudotojai ir nauji vartotojai).

4 pav. 2017–2021 m. KPG naudotojai ir nauji vartotojai

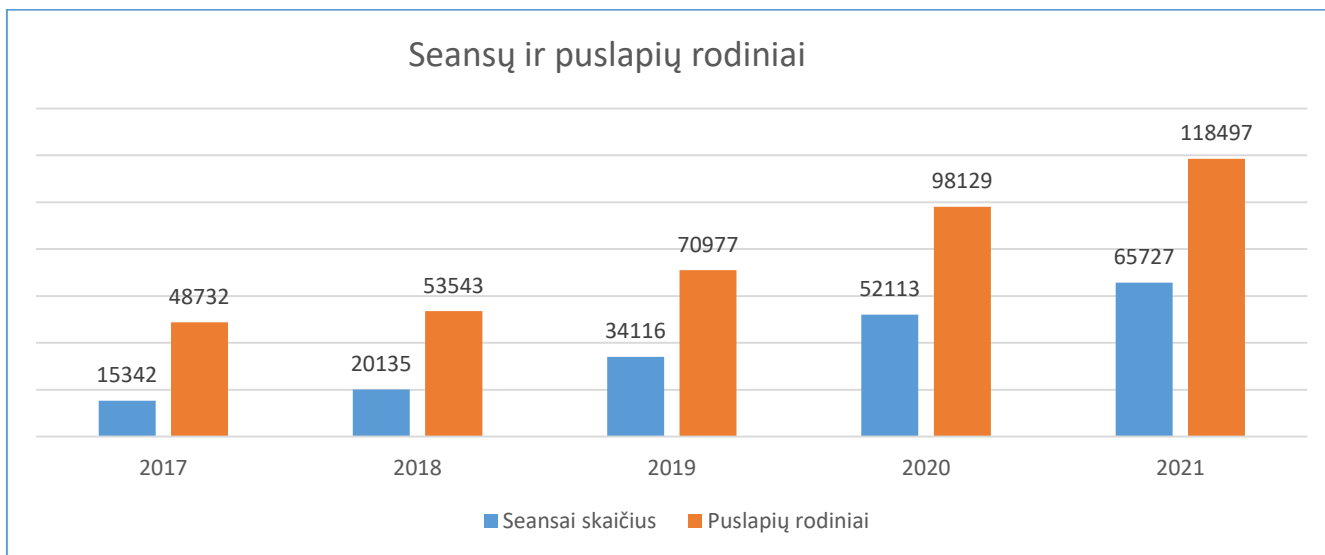

Ypatingai didelis vartotojų skaičiaus augimas užfiksuotas būtent pandeminiu laikotarpiu, t.y. 2020–2021 m. Palyginus 2019 m. rezultatus bei 2021 m. statistiką, pastebima, kad per du metus vartotojų skaičius išaugo dvigubai: jei 2019 m. šis rodiklis siekė 26,4 tūkst., tai 2021 m. jau 51,5 tūkst. vartotojų. Galima teigti, jog įvestas karantinas bei apribota asmenų judėjimo laisvė, paskatino žmones domėtis Klaipėdos krašto kultūros ir istorijos paveldu, nes KPG savo vartotojams sudaro galimybę keliauti maršrutais ne tik fiziškai, o ir virtualiai: yra integruotas interaktyvusis žemėlapis, garso ir vaizdo medžiaga. Tikėtina, jog KPG suteikiamos galimybės pandeminiu laikotarpiu prisidėjo prie šalies gyventojų (vartotojų) socialinės gerovės.

Tai patvirtina ir kiti KPG naudojimo rodikliai – seansų bei puslapių rodiniai (žiūrėti 5 pav. 2017–2021 m. KPG seansų ir rodinių skaičius). Palyginus 2019 m. ir 2021 seansų skaičių matyti, jog šis

rodiklis per minėtą laikotarpį išaugo 48 proc., o to paties laikotarpio puslapių rodinių skaičius – augo 40 proc. Nors šių rodiklių augimas fiksuojamas jau nuo pat 2017 m.

5 pav. 2017–2021 m. KPG seansų ir rodinių skaičius

Nagrinėjant KPG populiariausių objektų tematiką, pastebima, kad Gido vartotojus labiausiai domina pastatai ir statiniai, skulptūros ir paminklai (žiūrėti 6 pav. 2017–2021 m. populiariausi objektai ir maršrutai).

6 pav. 2017–2021 m. populiariausi objektai ir maršrutai

KPG turinys	Puslapių rodiniai
Objektai:	
<i>Paminklas Simonui Dachui skulptūra „Taravos Anikė“</i>	4395
<i>Klaipėdos skulptūrų parkas</i>	3280
<i>Jono kalnelis</i>	2909
<i>Klaipėdos uosto vartai</i>	2756
<i>Skulptūra „Juodasis vaiduoklis“</i>	2604
<i>Lenino paminklas</i>	2383
<i>Plazės ežeras, paukščių stebėjimo namelis</i>	2057
<i>Klaipėdos karaliaus Vilhelmo kanalas</i>	1981
<i>Pakrantės artilerijos baterija „Memel-Nord“</i>	1923

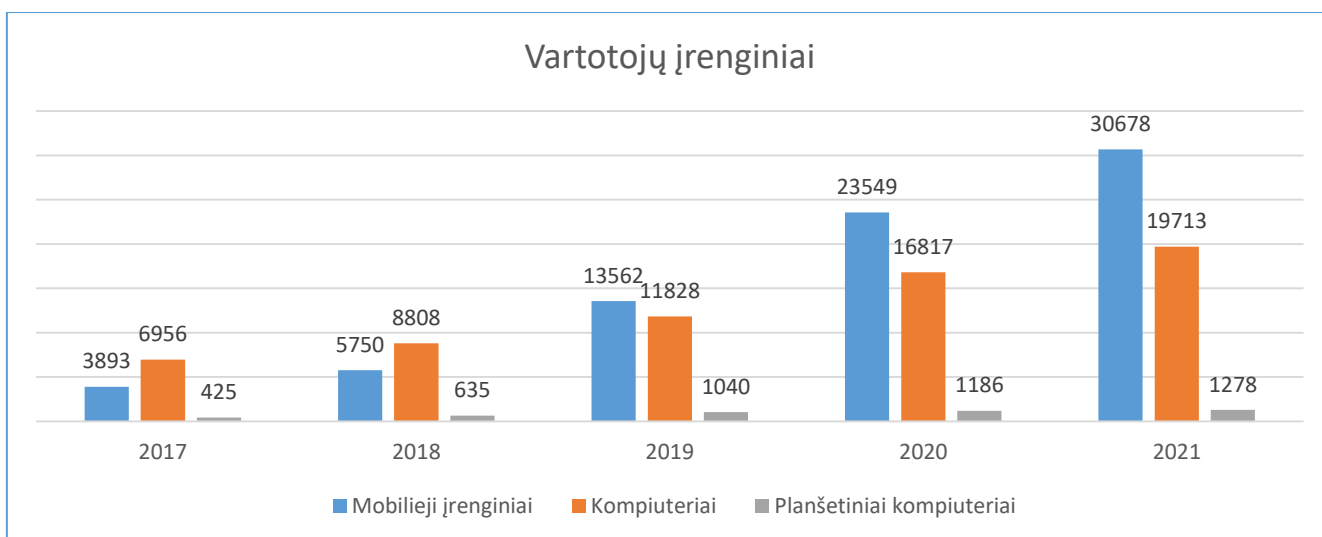
<i>Kunigaikščių Oginskių dvaro rūmai</i>	1711
<i>Skulptūra „Undinė“</i>	1681
<i>Tauralaukio „Velnio akmuo“</i>	1667
<i>Skulptūra „Stebuklingas peliukas“</i>	1662
<i>Skulptūra „Senamiesčio katinas“</i>	1643
<i>Raudonojo Kryžiaus ligoninė</i>	1641
<i>Pasukamasis grandinių tiltas</i>	1337
<i>Paminklas Kristijonui Donelaičiui</i>	1286
<i>Paminklas Martynui Mažvydui</i>	1278
<i>Klaipėdos pilis ir piliavietė</i>	1220
<i>Namas, kuriame gyveno Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona</i>	1199
Maršrutai	
<i>Maršrutas pajūriu</i>	2091
<i>Klaipėda škelio keliu</i>	1884
<i>Ką pasakoja senamiesčio katinas</i>	1213
<i>Klaipėda neužšalantis uostas</i>	1027
<i>Iš praeities į nūdieną ir ateitį. Pažintis su Klaipėdos rajono piliakalniais</i>	1016
<i>Karo žymės Klaipėdoje</i>	989
<i>Kai Klaipėda Memeliu vadinos</i>	930
<i>Dangės krantinių istorijos</i>	897
<i>Žymių žmonių atminties ženklai Palangoje</i>	835
<i>Plungės parkas</i>	779

Analizuojant KPG vartotojų aktyvumą per vienerius metus pastebima, kad KPG dažniausiai naudojamosi kovo–spalio mėnesiais, ypač aktyvumas išauga vasarą. Žiemos sezonu vartotojų gerokai sumažėja, mažiausiai jų sulaukiama gruodžio mėnesį. 2021 m. duomenimis (tačiau analogiška situacija ir ankstesniais metais) vidutiniškai vasaros sezonu per vieną mėnesį KPG naudojosi 5,2 tūkst. vartotojų, pavasario ir rudens laikotarpiais vartotojų skaičius labai panašus – vidutiniškai 4,6 tūkst., žiemos sezonu – 3,7 tūkst. vartotojų per mėnesį. Toks sezonų pasiskirstymas leidžia teigti, jog dažniau KPG naudojasi fiziniai kultūros ir istorijos objektų lankytojai nei virtualūs.

Nagrinėjant kokiais įrenginiais KPG vartotojai naudojosi, nustatyta, jog dažniausiai prie KPG jungtasi mobiliaisiais telefonais, tokių prisijungimų praėjusiais metais buvo net 59 proc., kompiuteriais

jungėsi – 38 proc. vartotojų, o planšetiniais kompiuteriais – tik 2,5 proc.. Palyginus praėjusių metų rodiklius su 2019 m. duomenimis, pastebėta, jog prisijungimų mobiliaisiais telefonais daugėjo 8 proc., prisijungimų kompiuteriais mažėjo 6 proc. Net 2020 m., kuomet buvo paskelbti karantinai, daugiausia prie KPG buvo prisijungta mobiliaisiais telefonais. O stebint penkerių metų laikotarpį šiuos rodiklius, pastebimas labai žymus pokytis (žiūrėti 7 pav. 2017–2021 m. vartotojų naudotų įrenginių pokytis).

7 pav. 2017–2021 m. vartotojų naudotų įrenginių pokytis

Nustatius, kad KPG vartotojai dažniausiai jungėsi mobiliaisiais telefonais ir šis prisijungimo prie KPG būdas dažnėja, analizuota kokias operacines sistemas vartotojai naudojo, nes tai itin svarbu planuojant KPG vystymą. 2017–2021 m. laikotarpiu populiariausia buvo Android operacinė sistema. Per minėtą laikotarpį vidutiniškai šia sistema naudojos 72,5 proc. KPG vartotojų, kurie jungėsi prie Gido mobiliaisiais įrenginiais. Antra pagal populiarumą – iOS operacinė sistema, tokių naudotojų vidutiniškai buvo 27,2 proc. Tokių netolygų pasiskirstymą galėjo lemti daug veiksnių, tokių kaip mobiliųjų įrenginių gamintojų pasirinkimas ir pan., tačiau viena svarbiausių priežasčių – KPG svetainė ir mobilioji programėlė *Klaipeda Heritage Guide* yra pritaikyti tik Android operacinei sistemai, tad vienas svarbiausių KPG plėtros tikslų yra Gido suderinamumas su bet kokia mobiliojo įrenginio operacine sistema.

Nors prisijungimai prie KPG kompiuteriu gerokai retesni, tačiau vis dar ganėtinai dažni. Vartotojai, kurie prie KPG jungėsi kompiuteriu, daugiausiai naudojo Chrome naršyklę, tokie prisijungimai sudarė 60,7 proc. visų 2017–2021 m. prisijungimų (kompiuteriu). Antra pagal

populiarumą, tačiau gerokai rečiau naudojama – Safari, ji siekė 16,6 proc. ir, trečioji – Firefox, per šią naršyklę prisijungė 7,5 proc. vartotojų.

Nagrinėjant 2017–2021 m. vartotojų prisijungimą pagal šalis, nustatyta, kad daugiausiai prisijungimų iš Lietuvos, tokių buvo 84,4 proc. Iš kitų šalių prisijungimai sudarė maždaug 16 proc.: daugiausiai Vokietijos (3 proc.), JAV (2,7 proc.) ir Anglijos (1,3 proc.), kiti – 9 proc. KPG vartotojai dažniausiai naudojami puslapiams lietuvių kalba – 50,6 proc. Nemažai vartotojų rinkosi anglų kalbą – 34,1 proc., rusų kalbą – 8 proc., kiek mažiau vokiečių – 3,5 proc.. Galima teigti, kad Gidą naudoja po lygiai tiek lietuviai, tiek užsienio piliečiai.

Problematika. Žymiai išaugus KPG vartotojų skaičiui, atsiranda techninių sutrikimų: Gidas neatlaiko srautų, todėl pradeda strigti, taip pat - paieškos sistema neatitinka neįgaliųjų informacijos vartotojų poreikių. Kita problema: šiuo metu veikia tik Google Android operacinei sistemai sukurta programėlė ir interneto svetainė kompiuteriams, todėl reikia el. produktą pritaikyti Apple produktams.

IŠVADOS:

1. Per 8 metų laikotarpį KPG neprarado savo populiarumo, priešingai – jis žymiai išaugo, tačiau technologijų vystymasis, kintantys vartotojų poreikiai kelia naujus iššūkius ir uždavinius, būtina tobulinti KPG: tiek turinį, tiek jo technines galimybes.

2. Pastebėta, jog nuosekli KPG plėtra teritoriniu aspektu davė puikų rezultatą – vartotojų skaičiaus augimą. Ateityje, siekiant jį išlaikyti ir pritraukti naujų vartotojų, būtina nuolat KPG pildyti nauju kokybišku turiniu, rasti galimybių Gido turinio vertimui į anglų, vokiečių, rusų kalbas, taip pat skiriant dėmesį KPG pritaikymui negalia turinčiam vartotojui.

3. Keičiantis vartojimo ypatumui – daugėjant prisijungimų mobiliaisiais telefonais – labai svarbu KPG pritaikyti šių įrenginių operacinėms sistemoms (ypatingai aktualu KPG ir iOS suderinamumas). Kadangi techniniai sprendimai reikalauja investicijų, KPG vystymui būtina pritraukti papildomų lėšų, galima pasitelkti projektinį finansavimą.